

СПАДЩИНА

РАДІОЧІ МУДРОСТІ І ГАРМОНІЇ ПРИРОДИ

Довгі роки чекала рідна земля на свого сина. Та не судилося: 1985 року у Нью-Йорку навечно спочив відомий художник Яків Гніздовський. Ще юнаком він залишив рідне село Пилипче Тернопільської області. Відтоді жив, навчався і працював у Польщі, Німеччині, Франції і здебільшого США. Саме там здобув свою славу. Твори Гніздовського зберігаються у художніх музеях Бостона, Філадельфії, приватних колекціях, в конгресі США, музеях інших країн.

Понад п'ятдесят років на батьківщині не знали про життя та творчість митця. І тільки зараз повертається до нас славне його ім'я. Виставка його творів експонується в художньому музеї. На ній представлена графіка — гравюри на дереві. У колі мистецьких уподобань автора — повсякденне і зовсім звичайне оточення — квіти, тварини, дерева, краєвиди.

Яків Гніздовський постає перед нами, як людина з чистим та щирим почуттям до всього суцього, як майстер, чий твори вирізняє істинна художність. Оригінальність його творчого почерку проявляється у власному світі та яскраво виявленій манері пластичного втілення. Його прийоми стилізації утворюють цілісну образотворчу систему. Її характерними рисами є ретельність і, сказати б, дисциплінованість рисунка та водночас — імпровізація і розкутість в узагальненому трактуванні форми.

Вжив створених ним образів має вражаючу силу. Емоційний контакт художника з глядачем встановлюється з перших хвилин знайомства з

його мистецтвом, отож, піднесене хвилювання не полишає вас. Око милується і ніби відпочиває, розглядаючи заштриховану сріблясто-рухливу масу вибагливих співучих ліній. А потім, у якусь мить, немов зненацька фіксує силует чорної голівки вівці. Немов, на очах сталося чудо перетворення: маса ліній матеріалізується у відчутне і знайоме — зображення граціозної, пухнастої, тонкоруної вівці...

Твори Якова Гніздовського потребують неквапного споглядання. Автор укрупнює зображення, заповнює ним увесь аркуш та неначе занурює нас у дивосвіт узорів із стебленик трави, переплєтених гілок дерев.

У буденності своїй ми лише похалцем пробігаємо поглядом навкруги, зрідка затриму-

ючись на окремому листочку або квітці. А художник фіксує нашу увагу на звичному, аби виявити для нас довершеність форми, високу гармонію всього суцього ("Осіньні листя гінкго", "Зебріна", "Мідний бук").

Його аркуші відрізняють точність лінії та виразність силуету. Форму він вивчає ретельно немов досліджує. Водночас майстерно узагальнює її, акцентує увагу на характерному, значимому.

Яскравою рисою творчого методу Якова Гніздовського є стилізація. Саме це і надає його творам особливої чарівності і зонайперше — художності.

Узагальнюючи зображення, він надає йому декоративності. При цьому не зраджує предметну реальну форму.

Яків Гніздовський — прекрасний рисувальник. Технічну досконалість і відточеність видно і тоді, коли вдається до штриховки. Майстерно він володіє і мистецтвом будувати зображення на ефектах чорної та білої площин. Так сіро-сріблясте мерехтіння, що утворене складною штриховкою та ритмічними повторами чорно-білих площин, справляє неповторний естетичний

вплив. Вражає легкість, з якою рука майстра опановує поверхню двомірною аркуша.

Художник часто звертається до зображення тварин. Пильний влучний погляд його точно відбиває їх характер і навіть настрої ("Котяча дрімка", "Лама"). Водночас філігранний рисунок, ретельно прорисовані деталі, краса силуету ніби зберігають його твори від перетворення на "солоденьких та гарненьких котиків та пав".

Звернемо увагу ще на одну особливість творчого методу Якова Гніздовського — на парадоксальність його світобачення. Це виявляється у незвичних ракурсах, в яких він малює тварин ("Голубий павич", "Кіт Платон"), у несподіваних композиційних побудовах. Пригадаймо твір "Свіжа кукурудза", де качан набирає якостей одухотвореної фантастичної істоти.

Яків Гніздовський радіє мудрості і гармонії природи. Це художник яскравої творчої вдачі. Тому спілкування з його мистецтвом — це чудодійні спалахи просвітлення душі.

Тетяна ДУГАЄВА,
член Спілки
художників України.

